WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (ósma izba)

z dnia 6 maja 2009 r. *

W sprawie T-116/04

Wieland-Werke AG, z siedzibą w Ulm (Niemcy), reprezentowana przez adwokatów R. Bechtolda oraz U. Soltésza,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej początkowo przez É. Gippiniego Fourniera oraz H. Gading, a następnie przez É. Gippiniego Fourniera, O. Webera oraz K. Mojzesowicz, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę o uchylenie lub obniżenie grzywny nałożonej na skarżącą na mocy art. 2 lit. a) decyzji Komisji C (2003) 4820 wersja ostateczna z dnia 16 grudnia

* Język postępowania: niemiecki.

2003 r. w przedmiocie procedury stosowania art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/38.240 — Rury przemysłowe),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (ósma izba),

w składzie: M.E. Martins Ribeiro, prezes, S. Papasavvas i N. Wahl (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: C. Kantza, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 marca 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 Wieland-Werke AG (zwana dalej „Wieland" lub „skarżącą") jest przedsiębiorstwem niemieckim, nienotowanym na giełdzie, z siedzibą w Ulm (Niemcy). Skarżąca jest spółką dominującą grupy prowadzącej działalność na całym świecie, głównie w zakresie produkcji, sprzedaży i dystrybucji półfabrykatów i produktów specjalistycznych z miedzi i stopów miedzi.

2 W związku z informacjami przekazanymi przez Mueller Industries Inc. Komisja przeprowadziła w marcu 2001 r. na mocy art. 14 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, s. 204), niezapowiedziane kontrole w pomieszczeniach spółek KME Germany AG (dawniej KM Europa Metal AG), KME France SAS (dawniej Tréfimétaux SA), KME Italy SpA (dawniej Europa Metalli SpA) (zwanych dalej wspólnie „KME" lub „grupą KME "), Outokumpu Oyj i Luvata Oy (dawniej Outokumpu Copper Products Oy) (zwanych dalej wspólnie „Outokumpu") i skarżącej.

3 W dniu 9 kwietnia 2001 r. Outokumpu przedłożyła Komisji ofertę współpracy na mocy komunikatu Komisji dotyczącego nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, s. 4, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy z 1996 r."). W dniu 30 maja 2001 r. wspomniana spółka złożyła memorandum w tej sprawie.

4 W odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji na mocy art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 17, skierowany przez Komisję w lipcu 2002 r. do grupy KME i do Wieland, w dniu 30 września 2002 r. Wieland złożyła wniosek o zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r.

5 W dniu 15 października 2002 r., w odpowiedzi na ten sam wniosek o udzielenie informacji, grupa KME złożyła w swym imieniu wniosek o zastosowanie wspomnianego komunikatu.

6 Po przeprowadzeniu dochodzenia obejmującego dodatkowe kontrole w pomieszczeniach spółki Outokumpu i grupy KME, odbyciu spotkań z przedstawicielami Outokumpu, grupy KME i Wieland, a także skierowaniu na mocy art. 11 rozporządzenia nr 17 do grupy KME i Wieland wniosków o udzielenie informacji uzupełniających, w lipcu 2003 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie naruszenia i wydała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skierowane do grupy KME,

skarżącej i Outokumpu. Przedsiębiorstwa będące adresatami wspomnianego pisma zrezygnowały z przeprowadzenia przesłuchania, które w związku z tym nie odbyło się.

7 W dniu 16 grudnia 2003 r. Komisja wydała decyzję C (2003) 4820 wersja ostateczna w przedmiocie procedury stosowania art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/E 1/38.240 — Rury przemysłowe) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją"), której streszczenie zostało opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 125, s. 50).

8 Z zaskarżonej decyzji wynika, że pod koniec lat 80. producenci zrzeszeni w stowarzyszeniu działającym na rzecz jakości rur stosowanych w sektorze klimatyzowania powietrza i chłodzenia (Cuproclima Quality Association, zwanym dalej „Cuproclima"), do którego należała także skarżąca, rozszerzyli współpracę na kwestie związane z konkurencją.

9 Posiedzenia Cuproclimy, które odbywały się dwa razy rocznie, stanowiły okazję do regularnego omawiania i określania cen, a także innych warunków handlowych mających zastosowanie do rur przemysłowych, co czyniono po przedyskutowaniu kwestii zamieszczonych w oficjalnym porządku obrad. Te sprzeczne z regułami konkurencji posiedzenia były uzupełniane kontaktami dwustronnymi między przedsiębiorstwami należącymi do wspomnianego stowarzyszenia. Przedsiębiorstwa te ustalały cele w zakresie cen, a także inne warunki handlowe dotyczące rur przemysłowych, koordynowały podwyżki cen, dzieliły się klientami i udziałami w rynku oraz nadzorowały wprowadzanie w życie swoich uzgodnień antykonkurencyjnych, wyznaczając przywódców rynków, a także przekazując sobie nawzajem poufne informacje.

10 Zaskarżona decyzja zawiera między innymi następujące przepisy:

„Artykuł 1

Następujące przedsiębiorstwa, uczestnicząc w wskazanych okresach we wszystkich porozumieniach i praktykach uzgodnionych polegających na ustalaniu cen i podziale rynku w sektorze rur przemysłowych, naruszyły przepisy art. 81 ust. 1 [WE], a od 1 stycznia 1994 r. także art. 53 ust. 1 porozumienia EOG:

a) [Wieland] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

b) Outokumpu […] indywidualnie od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 30 grudnia 1988 r. i wspólnie z [Luvatą] od dnia 31 grudnia 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

c) [Luvata] od dnia 31 grudnia 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r. [wspólnie z Outokumpu (…)];

d) [KME Germany] indywidualnie od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME France] i [KME Italy] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

e) [KME Italy] wspólnie z [KME France] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME Germany] i [KME France] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.;

f) [KME France] wspólnie z [KME Italy] od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 19 czerwca 1995 r. i wspólnie z [KME Germany] i [KME Italy] od dnia 20 czerwca 1995 r. do dnia 22 marca 2001 r.

Artykuł 2

Za naruszenia, o których mowa w art. 1, nakłada się następujące grzywny:

a) [Wieland]: 20,79 miliona EUR;

b) Outokumpu […] i [Luvata] solidarnie: 18,13 miliona EUR;

c) [KME Germany], [KME France] i [KME Italy] solidarnie: 18,99 miliona EUR;

d) [KME Germany]: 10,41 miliona EUR;

e) [KME Italy] i [KME France] solidarnie: 10,41 miliona EUR" [tłumaczenie nieoficjalne].

11 W pierwszej kolejności w odniesieniu do ustalenia kwoty wyjściowej grzywny Komisja stwierdziła, że naruszenie, które polegało głównie na ustalaniu cen i podziale rynku, jest z uwagi na sam jego charakter bardzo poważnym naruszeniem (motyw 294 zaskarżonej decyzji).

12 W celu ustalenia wagi naruszenia Komisja uwzględniła także okoliczność, że kartel miał wpływ na całe terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) (motyw 316 zaskarżonej decyzji). Poza tym Komisja zbadała rzeczywiste skutki naruszenia i stwierdziła, że kartel „ogólnie miał wpływ na rynek" (motyw 314 zaskarżonej decyzji).

13 Do celów tego ostatniego stwierdzenia Komisja odwołała się zwłaszcza do następujących czynników. Po pierwsze, uwzględniła wprowadzenie kartelu w życie, powołując się na okoliczność, że uczestnicy przekazywali sobie informacje na temat wielkości sprzedaży i poziomów cen (motyw 300 zaskarżonej decyzji). Po drugie, z akt sprawy wynika, że w okresie realizacji tajnego porozumienia ceny w niewielkim stopniu spadły, a w innych okresach znacznie wzrosły (motyw 310 zaskarżonej decyzji). Po trzecie, Komisja odwołała się do wynoszącego od 75 do 85% udziału w rynku, jaki posiadali wspólnie członkowie kartelu (motyw 310 zaskarżonej decyzji). Po czwarte, Komisja stwierdziła, że odnośne udziały w rynku uczestników kartelu były względnie stabilne w całym okresie naruszenia, nawet jeśli klienci uczestników czasami się zmieniali (motyw 312 zaskarżonej decyzji).

14 Wreszcie także w ramach ustalania wagi naruszenia Komisja uwzględniła okoliczność, że rynek miedzianych rur przemysłowych stanowi ważny sektor, którego wartość w EOG jest szacowana na 288 milionów EUR (motyw 318 zaskarżonej decyzji).

15 W świetle wszystkich wyżej wymienionych okoliczności Komisja uznała, że rozpatrywane naruszenie powinno być zakwalifikowane jako bardzo poważne (motyw 320 zaskarżonej decyzji).

16 W drugiej kolejności Komisja potraktowała przedsiębiorstwa, które popełniły naruszenie, w sposób zróżnicowany w celu uwzględnienia rzeczywistych ekonomicznych możliwości spowodowania przez każde z nich znaczących szkód w zakresie konkurencji. W tej kwestii Komisja powołała się na różnicę pomiędzy udziałami w rynku rur przemysłowych w EOG, jakie posiadały z jednej strony grupa KME, lider na rynku w EOG z udziałem w rynku wynoszącym [*poufne*] [1]%, a z drugiej strony Outokumpu i Wieland, z udziałami w rynku wynoszącymi odpowiednio [*poufne*] i 13,4%. Ze względu na tę różnicę kwota wyjściowa grzywny nałożonej na Outokumpu i Wieland została ustalona na 33% kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na grupę KME, a mianowicie 11,55 miliona EUR w przypadku Outokumpu i Wieland oraz 35 milionów EUR w przypadku grupy KME (motywy 327, 328 zaskarżonej decyzji).

17 W trzeciej kolejności, aby uwzględnić konieczność ustalenia grzywny na poziomie zapewniającym jej odstraszający skutek, Komisja podwyższyła o 50% kwotę wyjściową grzywny nałożonej na Outokumpu, w wyniku czego grzywna ta osiągnęła poziom 17,33 miliona EUR, biorąc pod uwagę, że wynoszące ponad 5 miliardów EUR obroty w skali światowej tej spółki wskazują, że posiada ona wielkość i siłę ekonomiczną, które zezwalają na zastosowanie takiego podwyższenia (motyw 334 zaskarżonej decyzji).

18 W czwartej kolejności Komisja zakwalifikowała czas trwania naruszenia, które miało miejsce od 3 maja 1988 r. do 22 marca 2001 r., jako „długi". Komisja uznała zatem za stosowne podwyższenie o 10% za każdy rok uczestnictwa w kartelu kwoty wyjściowej grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa, które popełniły naruszenie. W związku z tym kwota wyjściowa grzywny nałożonej na skarżącą została podwyższona o 125%, co doprowadziło do ustalenia kwoty podstawowej grzywny na poziomie 25,99 miliona EUR (motywy 338, 342, 347 zaskarżonej decyzji).

1 — Dane poufne utajnione.

19 W piątej kolejności z tytułu okoliczności obciążających kwota podstawowa grzywny nałożonej na Outokumpu została podwyższona o 50% z uwagi na fakt, że została ona uznana za winną powrotu do naruszenia, ponieważ spółka ta była adresatem decyzji Komisji 90/417/EWWiS z dnia 18 lipca 1990 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 65 [EWWiS] w sprawie porozumienia i praktyk uzgodnionych europejskich producentów produktów z blachy ze stali nierdzewnej walcowanej (Dz.U. L 220, s. 28) (motyw 354 zaskarżonej decyzji).

20 W szóstej kolejności odnośnie do okoliczności łagodzących Komisja podniosła, że bez współpracy ze strony spółki Outokumpu mogłaby ustalić istnienie bezprawnego zachowania tylko w odniesieniu do okresu czterech lat i w konsekwencji obniżyła kwotę wyjściową grzywny o 22,22 miliona EUR, tak że kwota podstawowa odpowiada grzywnie, jaka zostałaby na nią nałożona za taki okres (motyw 386 zaskarżonej decyzji).

21 W siódmej kolejności Komisja dokonała na podstawie części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. obniżki kwoty grzywien o 50% w przypadku Outokumpu, o 20% w przypadku Wieland i o 30% w przypadku grupy KME (motywy 402, 408, 423 zaskarżonej decyzji).

Przebieg postępowania i żądania stron

22 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 24 marca 2004 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

23 Wskutek zmiany składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do ósmej izby, której następnie przekazano niniejszą sprawę.

24 Podczas rozprawy w dniu 5 marca 2008 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania ustne postawione przez Sąd.

25 Skarżąca wnosi do Sądu o:

— uchylenie lub, pomocniczo, obniżenie grzywny nałożonej przez Komisję w art. 2 lit. a) zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

26 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

27 W niniejszej sprawie skarżąca w uzasadnieniu swej skargi powołuje się najpierw na niezgodność z prawem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, twierdząc, że przepis ten narusza zasadę legalności kar. Podnosi ona w szczególności cztery zarzuty dotyczące nieprawidłowej oceny rozmiaru rynku, na który naruszenie miało wpływ, nieodpowiedniego uwzględnienia rozmiaru właściwych rynków, błędnego podwyższenia kwoty grzywny ze względu na czas trwania naruszenia i zastosowania wobec niej komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. w sposób dyskryminujący.

28 W odniesieniu do zarzutów odnoszących się do obliczenia kwoty grzywny należy przypomnieć, po pierwsze, że z motywów 290–387 zaskarżonej decyzji wynika, że grzywny za naruszenie zostały nałożone przez Komisję na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, a po drugie, że nawet jeśli Komisja nie odwołuje się wyraźnie w zaskarżonej decyzji do wytycznych dotyczących obliczania grzywien nałożonych na podstawie art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 i art. 65 ust. 5 [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi"), jest oczywistym, że ustaliła ona kwotę grzywien na podstawie określonej w nich metody.

29 Chociaż wytycznych nie można uznać za normę prawną, określają one normę postępowania, która stanowi pewną wskazówkę dla praktyki administracyjnej i od której Komisja nie może odstąpić w konkretnym przypadku bez podania powodów (zob. wyrok Trybunału z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie C-397/03 P Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-4429, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 Zadaniem Sądu jest zatem zweryfikowanie w ramach kontroli zgodności z prawem grzywien nałożonych w zaskarżonej decyzji, czy Komisja wykonała swe uprawnienia dyskrecjonalne zgodnie z metodą sformułowaną w wytycznych i w zakresie, w jakim Sąd stwierdzi, że Komisja od niej odstąpiła, zweryfikowanie, czy to odejście jest uzasadnione i umotywowane w sposób wystarczający pod względem prawnym. W tej kwestii należy podnieść, że Trybunał potwierdził ważność samej zasady wytycznych,

a także metody, która jest w nich wskazana (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 252–255, 266, 267, 312, 313).

31 Samoograniczenie uprawnień dyskrecjonalnych Komisji wynikające z wydania wytycznych nie jest bowiem niezgodne z utrzymaniem znacznego zakresu uznania Komisji. Wytyczne zawierają elementy zwiększające elastyczność, przez co umożliwiają Komisji wykonywanie jej uprawnień dyskrecjonalnych w zgodności z przepisami rozporządzenia nr 17, tak jak zinterpretował te przepisy Trybunał (ww. w pkt 30 wyrok w sprawie Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 267).

32 Poza tym w dziedzinach takich jak ustalenie kwoty grzywien nakładanych na podstawie art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, w których Komisja zachowała zakres uznania, na przykład w odniesieniu do stopy podwyżki kwoty grzywny w celu zapewnienia jej odstraszającego skutku, kontrola zgodności z prawem tej oceny ogranicza się do zweryfikowania, czy nie występuje oczywisty błąd w ocenie (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie T-241/01 Scandinavian Airlines System przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2917, pkt 79).

33 Jednakże zakres uznania Komisji i jego granice, które Komisja wprowadziła, nie stanowią co do zasady przeszkody, by sąd wspólnotowy skorzystał ze swego nieograniczonego prawa orzekania (wyrok Sądu z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawach połączonych T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00 JFE Engineering i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 538), które upoważnia go do uchylenia, zmniejszenia lub zwiększenia nałożonej przez Komisję grzywny (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 lutego 2007 r. w sprawie C-3/06 P Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-1331, pkt 60–62; wyrok Sądu z dnia 21 października 2003 r. w sprawie T-368/00 General Motors Nederland i Opel Nederland przeciwko Komisji, Rec. s. II-4491, pkt 181).

W przedmiocie zarzutu dotyczącego niezgodności z prawem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17

Argumenty stron

34 Skarżąca co do zasady utrzymuje, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia 17 i sposób, w jaki Komisja stosowała te przepisy w swej praktyce decyzyjnej, naruszają zasadę legalności kar, ponieważ Komisja dysponuje prawie nieograniczonym zakresem uznania w dziedzinie ustalania kwoty grzywny, a kwota rozpatrywanej grzywny w konsekwencji została ustalona w sposób przypadkowy. W konsekwencji skierowany do skarżącej nakaz zapłaty 20,79 miliona EUR jest niezgodny z prawem.

35 Skarżąca przypomina, że przepisy wspólnotowe muszą być zgodne z zasadą legalności kar, która nabiera zasadniczego znaczenia w przypadku przepisów posiadających charakter sankcji. Na mocy tej zasady ustawodawstwo wspólnotowe musi być jasne, precyzyjne i przewidywalne dla podmiotów prawa, a w przypadku ustawodawstwa mogącego mieć konsekwencje finansowe pewność i przewidywalność stanowi bezwzględny wymóg, którego szczególnie należy przestrzegać.

36 Skarżąca podkreśla, że przepisy wspólnotowe muszą skądinąd określać w sposób przewidywalny nie tylko zachowanie zagrożone sankcją, ale także konsekwencje prawne wynikające z tego dla jednostki. Nawet jeśli według skarżącej istnienie uznania administracji może okazać się konieczne, niemniej jednak uznanie to nie powinno być nieograniczone, tym bardziej w przypadku gdy chodzi o przepis prawa pochodnego lub środek karny lub „quasi-karny".

37 Według skarżącej zarówno z oficjalnych oświadczeń Komisji, jak i szerokiej wykładni nadanej pojęciu postępowania karnego przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (zwany dalej „ETPC") wynika, że grzywny nakładane na mocy art. 15 ust. 2

rozporządzenia nr 17 mają charakter przepisów karnych. W celu poparcia tego wniosku skarżąca odwołuje się do orzecznictwa wspólnotowego (wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1970 r. w sprawie 41/69 ACF Chemiefarma przeciwko Komisji, Rec. s. 661, pkt 172 i nast.; wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-15/99 Brugg Rohrsysteme przeciwko Komisji, Rec. s. II-1613, pkt 123).

38 Skarżąca twierdzi, że rozporządzenie nr 17, w którym ograniczono się do wskazania, że w celu ustalenia kwoty grzywny należy uwzględnić „wagę i czas trwania" naruszenia, nie spełnia wymogów jasności i przewidywalności prawa. Rada w rezultacie nie spełniła swego obowiązku przewidzianego w art. 83 WE, polegającego na wyraźnym określeniu kompetencji powierzonych Komisji.

39 Ponadto skarżąca twierdzi, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 nie przewiduje górnej granicy kwoty grzywny, co oznacza, że w przypadku danego naruszenia wspomniany artykuł umożliwia Komisji nałożenie grzywien w wysokości od tysiąca EUR do kilkudziesięciu miliardów EUR, w przypadku niektórych ugrupowań światowych. Oznacza to, że „ustawa" nie określa z góry kwoty grzywny, ale że jest ona ustalana wyłącznie przez Komisję. Wskutek tego ustalenie kwoty grzywny może być arbitralne i wyłączone spod kontroli. W konsekwencji przepisy tego artykułu naruszają przepisy wspólnotowe wyższego rzędu (określające zasadę legalności kar), a także prawa podstawowe w zakresie ustanawiania przepisów karnych, które wynikają z europejskiej Konwencji o ochronie prawa człowieka i podstawowych wolności (EKPC), podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., i orzecznictwo ETPC.

40 Skarżąca jest zdania, że sformułowanie zawarte w art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 17, a mianowicie że decyzje, w których są nakładane grzywny, „nie mają charakteru karnoprawnego", nie ma wpływu na tę ocenę, albowiem, po pierwsze, każdy przepis wspólnotowy, niezależnie od tego, czy ma charakter karny, powinien być zgodny z zasadą legalności kar, a po drugie, zgodnie z orzecznictwem ETPC rozstrzygające znaczenie ma treść aktu prawnego, a nie jego nazwa.

41 Skarżąca ponadto twierdzi, że wytyczne nie rozwiązują problemu braku precyzji i jasności rozporządzenia nr 17. Kwota wyjściowa grzywien za naruszenia kwalifikowane jako „bardzo poważne" jest bowiem ustalana arbitralnie i niezależnie od wielkości obrotów przedsiębiorstwa. Skarżąca uważa także, że w każdym razie wytyczne nie są „ustawą" w rozumieniu EKPC. W tym kontekście skarżąca podkreśla, że wiążą one wyłącznie Komisję, a nie organy sądownicze, które są upoważnione do sprawowania kontroli nad decyzjami Komisji w ramach nieograniczonego prawa do orzekania.

42 Tak więc zdaniem skarżącej, skoro organy sądownicze są odpowiedzialne za ustalenie ostatecznej kwoty grzywny, nie są one związane wytycznymi, gdyż wytyczane nie mają żadnego wpływu na ocenę, czy dany przepis karny dostatecznie spełnia wymogi legalności w rozumieniu art. 7 EKPC. Ponadto skarżąca wskazuje, że Sąd potwierdził ostatnio, że ramy prawne mające zastosowanie do grzywien są zdefiniowane jedynie przez rozporządzenie nr 17.

43 Poza tym skarżąca uważa, że okoliczność, iż grzywny ustalone przez Komisję są kontrolowane przez sąd wspólnotowy, który ma nieograniczone prawo orzekania, także nie może rozwiązać problemu niezgodności z prawem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.

44 Skarżąca podkreśla ponadto, że w przypadku gdy przepis narusza zasadę legalności kar, problem niezgodności nie może być rozwiązany poprzez zwykłe powołanie się na okoliczność, że stosując ten przepis, przestrzegano zasad proporcjonalności i równego traktowania.

45 Skarżąca także stwierdza, że o ile możliwe jest, że art. 15 ust. 2 był zgodny z zasadą legalności kar w czasie, gdy został ustanowiony, sytuacja ta uległa zmianie, ponieważ wielkość obrotów osiąganych przez spółki jest obecnie o wiele wyższa niż wcześniej.

46 Wreszcie skarżąca jest zdania, że w każdym razie i niezależnie od kwestii zgodności z prawem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, Komisja, ustalając kwoty grzywien, powinna korzystać z jej zakresu uznania, przestrzegając zasady legalności kar. A zatem powinna ona była zapewnić w ramach swej praktyki decyzyjnej i poprzez wytyczne określony stopień przejrzystości i przewidywalności, jeśli chodzi o ustalanie kwoty grzywien. Jednakże Komisja nie uczyniła tego, nadając większe znaczenie zapewnieniu odstraszającego skutku grzywny.

47 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu skarżącej.

Ocena Sądu

48 W odniesieniu do argumentacji, zgodnie z którą Komisja powinna była zapewnić w ramach swej praktyki decyzyjnej i poprzez wytyczne określony stopień przejrzystości i przewidywalności, jeśli chodzi o ustalanie grzywny, należy stwierdzić, że argument ten nie prowadzi do postawienia wobec rozporządzenia nr 17 lub zaskarżonej decyzji żadnego konkretnego zarzutu prawnego, ale jest wyrazem życzeń odnośnie do praktycznej realizacji polityki Komisji. A zatem należy oddalić ten argument jako bezskuteczny.

49 W odniesieniu do istoty sprawy wystarczy stwierdzić, że z wyroków Sądu: z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie T-279/02 Degussa przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-897, pkt 66–88; z dnia 27 września 2006 r. w sprawie T-43/02 Jungbunzlauer przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3435, pkt 69–92, wynika, że zarzut dotyczący niezgodności z prawem podniesiony przez skarżącą nie może być uwzględniony. Ponadto orzecznictwo to zostało niedawno potwierdzone wyrokiem Trybunału z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie C-266/06 P Evonik Degussa przeciwko Komisji i Radzie, niepublikowanym w Zbiorze, pkt 36–63.

50 W związku z powyższym zarzut dotyczący niezgodności z prawem należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego nieodpowiedniej oceny rozmiaru sektora, na który miało wpływ naruszenie

Argumenty stron

51 Skarżąca podnosi, że Komisja, przyjmując, że wartość danego rynku wynosi 288 milionów EUR, wyolbrzymiła jego rozmiar i w konsekwencji wagę naruszenia, co doprowadziło do nałożenia zbyt wysokiej grzywny. Twierdzi także, że uzasadnienie Komisji dotyczące obliczenia jej obrotów jest niewystarczające i w konsekwencji stanowi naruszenie art. 253 WE.

52 Skarżąca zauważa, że w sektorze rur przemysłowych całkowita cena produktów składa się zwykle z ceny miedzi, opartej na notowaniu na London Metal Exchange (giełdzie metali w Londynie, zwanej dalej „LME"), i kosztu przetworzenia, który odpowiada wartości dodanej przez producenta (zwanej dalej „marżą za przetworzenie"). Surowca koniecznego do produkcji rur przemysłowych dostarcza albo klient, albo sam producent rur przemysłowych, który fakturuje go wówczas w cenie całkowitej.

53 Zdaniem skarżącej rozmiar właściwego rynku posiada rozstrzygające znaczenie, by dokonać oceny wagi naruszenia i ustalić kwotę wyjściową grzywny.

54 Odwołując się do wymienionych powyżej względów, skarżące utrzymują, że skoro naruszenie dotyczyło wyłącznie marży za przetworzenie (od 30 do 40% ceny końcowej), Komisja przy dokonywaniu oceny rozmiaru właściwego rynku powinna była odjąć około od 60 do 70% od całkowitej ceny rozpatrywanych produktów, co doprowadziłoby do ustalenia niższej kwoty wyjściowej grzywny. W tym względzie skarżąca przypomina, że nie kontroluje ona ceny miedzi, która jest określana zgodnie z notowaniami na LME. W konsekwencji cena metalu jest wyłącznie elementem, który należy co do zasady przerzucić na klientów. Skarżąca twierdzi, że gdyby członkowie kartelu usiłowali podwyższyć cenę miedzi, ich klienci zaopatrywaliby się w ten surowiec u innych przedsiębiorstw.

55 A zatem jeśli chodzi o zaopatrzenie w miedź, skarżąca działała jako pośrednik. Komisja powinna była zatem obliczyć wielkość obrotów osiąganych na rynku w ten sam sposób, w jaki oblicza obroty pośredników w ramach kontroli koncentracji. Ponadto skoro koszty miedzi stanowią bardzo istotną część całości kosztów, Komisja nie powinna była ich traktować w ten sam sposób jak koszty dostawy lub pakowania, które zasadniczo stanowią nieznaczną część całości kosztów. W konsekwencji w ramach prawidłowej oceny rozmiaru właściwego rynku, a w związku z tym wagi kartelu, Komisja powinna była uwzględnić jedynie część ceny, na jaką miało wpływ rozpatrywane naruszenie, czyli marżę za przetworzenie. Komisja postąpiła w sposób przeciwny, stosując zbyt formalistyczne podejście w ramach obliczania wielkości właściwych obrotów.

56 Skarżąca podnosi także, że Komisja naruszyła ciążący na niej obowiązek uzasadnienia, odwołując się do wyroku Sądu z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawach połączonych T-45/98 i T-47/98 Krupp Thyssen Stainless i Acciai speciali Terni przewino Komisji, Rec. s. II-3757, cytowanego w motywie 319 zaskarżonej decyzji, aby uzasadnić włączenie ceny metalu do obrotów osiąganych na właściwym rynku. Wyrok ten nie może mieć znaczenia w niniejszym przypadku, ponieważ wynika z niego wyłącznie, że kartel dotyczący jedynie części ceny końcowej narusza prawo konkurencji, co w niniejszej sprawie jest bezsporne. W niniejszym przypadku istotną kwestią jest określenie odpowiedniej wielkości obrotów do celów ustalenia kwoty wyjściowej grzywny.

57 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu podniesionego przez skarżącą.

Ocena Sądu

58 W pierwszej kolejności w odniesieniu do twierdzenia dotyczącego niewystarczającego charakteru naruszenia należy podnieść, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie indywidualnej decyzji musi przedstawiać w wyraźny i jednoznaczny sposób rozumowanie instytucji będącej autorem aktu, pozwalając zainteresowanym na

zapoznanie się z podstawami podjętego środka, zaś właściwemu sądowi na dokonanie jego kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne okoliczności faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności, w jakich ten akt został wydany, a także wszystkie przepisy prawne odnoszące się do tej dziedziny (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).

59 W odniesieniu do ustalenia grzywien z tytułu naruszenia prawa konkurencji istotne wymogi formalne wynikające z tego obowiązku uzasadnienia są spełnione, wtedy gdy Komisja wskaże w swej decyzji te elementy oceny, które umożliwiły jej określenie wagi i czasu trwania naruszenia (zob. wyrok Trybunału z dnia 15 października 2002 r. w sprawach połączonych C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-8375, pkt 463 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 W niniejszym przypadku Komisja w odniesieniu do oceny wagi rozpatrywanego naruszenia spełniła wspomniane wymogi w motywach 292–320 zaskarżonej decyzji. Między innymi z motywu 318 wspomnianej decyzji wynika, że Komisja w ramach oceny wagi naruszenia uwzględniła wielkość obrotów osiągniętych na właściwym rynku. Poza tym w motywie 319 tejże decyzji Komisja odpowiedziała na uwagi krytyczne dotyczące uwzględnienia ceny miedzi do celów obliczenia wspomnianej wielkości obrotów, przedstawione przez dane przedsiębiorstwa. Okoliczność, że odpowiedź ta może być błędna, nie prowadzi do podważenia wystarczającego charakteru uzasadnienia zaskarżonej decyzji, ponieważ określenie istnienia takiego błędu wchodzi w zakres kontroli zgodności z prawem wspomnianej decyzji co do istoty (zob. podobnie ww. w pkt 58 wyrok Trybunału w sprawie Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, pkt 66–72; wyrok z dnia 2 października 2003 r. w sprawach połączonych C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P i C-180/01 P International Power i in. przeciwko NALOO, Rec. s. I-11421, pkt 134–138).

61 Z powyższego wynika, że zarzut dotyczący niewystarczającego charakteru uzasadnienia należy oddalić.

62 W drugiej kolejności w odniesieniu do istoty sprawy należy najpierw podkreślić, że metoda przedstawiona w wytycznych, które zostały zastosowane przez Komisję w zaskarżonej decyzji (zob. pkt 28 powyżej), opiera się na ryczałcie, zgodnie z którym ogólna kwota wyjściowa grzywny, określona na podstawie wagi naruszenia, jest obliczana z uwzględnieniem charakteru naruszenia, jego rzeczywistego wpływu na rynek, tam gdzie może to być zmierzone, oraz rozmiaru właściwego rynku geograficznego (pkt 1 A akapit pierwszy wytycznych). W związku z tym ogólna kwota wyjściowa grzywny jest dostosowana do indywidualnej sytuacji każdego uczestnika naruszenia w zależności w szczególności od jego rozmiaru.

63 Ponadto do celów ustalenia kwoty wyjściowej grzywny Komisja może uwzględnić rozmiar właściwego rynku, jednak nie jest do tego zobowiązana (wyroki Sądu: z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie T-15/02 BASF przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-497, pkt 134; z dnia 27 września 2006 r. w sprawie Roquette Frères przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3137, pkt 149, 150).

64 W świetle tego orzecznictwa okazuje się, że założenie skarżącej, zgodnie z którym rozmiar właściwego rynku jest jako taki czynnikiem rozstrzygającym do celów oceny wagi naruszenia, a w konsekwencji ustalenia kwoty wyjściowej grzywny, jest bezzasadne.

65 Jednakże z zaskarżonej decyzji wyraźnie wynika, że w niniejszym przypadku Komisja postanowiła w przeprowadzonej przez nią ocenie wagi rozpatrywanego naruszenia uwzględnić rozmiar rynku rur przemysłowych w EOG. Mimo że Komisja już stwierdziła na podstawie charakteru naruszenia, że było ono w rozumieniu wytycznych „bardzo poważne" (motyw 294), określiła w rezultacie w zaskarżonej decyzji wagę naruszenia, a w konsekwencji ogólną kwotę wyjściowa grzywny, biorąc pod uwagę rzeczywisty wpływ kartelu na rynek (motywy 295–314), rozmiar właściwego rynku geograficznego (motywy 315–317) oraz okoliczność, że sektor, w którym dokonano naruszenia, jest istotnym rynkiem, którego wartość w EOG jest szacowana na 288 milionów EUR (motywy 318, 319).

66 O ile do celów oceny wagi naruszenia i ustalenia kwoty wyjściowej grzywny rozmiar właściwego rynku stanowił tylko jeden z czynników uwzględnionych przez Komisję w zaskarżonej decyzji, to jednak w rzeczywistości Komisja określiła wspomnianą kwotę na podstawie tego rozmiaru. W związku z tym należy oddalić twierdzenie Komisji, zgodnie z którym kwota wyjściowa grzywny nałożonej na skarżącą niekoniecznie byłaby niższa od 11,55 miliona EUR, gdyby od wielkości obrotów odjęto cenę miedzi.

67 W konsekwencji należy zbadać, czy Komisja, dokonując oceny rozmiaru właściwego rynku, niesłusznie uwzględniła cenę miedzi.

68 W tym względzie skarżąca twierdzi, po pierwsze, że cena miedzi nie jest kontrolowana przez producentów rur przemysłowych, ponieważ jest ona ustalana według notowań na LME, a po drugie, że to sami nabywcy rur przemysłowych decydują, w jakiej cenie metal jest kupowany. Skarżąca podkreśla także, że wahania cen metalu nie mają żadnego wpływu na osiągane przez nią zyski.

69 Należy jednak stwierdzić, że nie istnieje żaden uzasadniony powód, by wielkość obrotów na właściwym rynku obliczać z wykluczeniem określonych kosztów produkcji. Jak słusznie podniosła Komisja — we wszystkich sektorach przemysłowych istnieją koszty dotyczące produktu końcowego, których producent nie może kontrolować, a które jednak stanowią zasadniczy element całej jego działalności i w związku z tym nie mogą być wykluczone z wielkości obrotów przy ustalaniu kwoty wyjściowej grzywny (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-491, pkt 5030, 5031). Okoliczność, że cena miedzi stanowi znaczną część ceny końcowej rur przemysłowych lub że ryzyko wahania cen miedzi jest znacznie wyższe niż w przypadku innych surowców, nie prowadzi do podważenia tego wniosku.

70 Należy zatem stwierdzić, że Komisja słusznie uwzględniła cenę miedzi do celów określenia rozmiaru właściwego rynku.

W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego nieodpowiedniego uwzględnienia rozmiaru skarżącej

Argumenty stron

71 Skarżąca utrzymuje, że ustalając kwotę wyjściową grzywny, a w konsekwencji ostateczną kwotę grzywny, Komisja nie uwzględniła jej rozmiaru, jaki wynika z osiąganych przez nią obrotów całkowitych, które w 2002 r. wyniosły 1,2 miliarda EUR. W tym samym roku obroty KME i Outokumpu wyniosły odpowiednio 2,05 miliarda EUR i 5,56 miliarda EUR. Skarżąca twierdzi, że podwyższenie w motywie 334 zaskarżonej decyzji o 50% kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na Outokumpu nie jest wystarczające, by spełnić spoczywający na Komisji obowiązek poszanowania zasad proporcjonalności i równego traktowania. Komisja naruszyła także zasadę, zgodnie z którą każda grzywna powinna być wynikiem obliczeń uwzględniających indywidualną sytuację danego przedsiębiorstwa.

72 W celu poparcia swego zarzutu skarżąca podnosi, że ogólny rozmiar przedsiębiorstwa nabiera szczególnego znaczenia w ramach ustalenia kwoty grzywny i że kwota wyjściowa grzywny nałożonej na każde z trzech przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie, powinna być dostosowana, by była proporcjonalna do różnicy istniejącej pomiędzy rozmiarami przedsiębiorstw. Skarżąca podnosi także, że zasada równego traktowania nakłada na Komisję obowiązek modyfikowania kwoty wyjściowej grzywien w zależności od całkowitych obrotów wszystkich przedsiębiorstw, a nie jedynie obrotów największych spółek. W konsekwencji Komisja powinna była obniżyć kwotę wyjściową grzywny nałożonej na skarżącą.

73 W tym względzie skarżąca przypomina, po pierwsze, że Komisja nie podwyższyła kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na grupę KME, pomimo że jest ona niemalże dwukrotnie większa od niej, a po drugie, że wobec Outokumpu, która jest pięciokrotnie większa od niej, zastosowano podwyżkę jedynie o 50% kwoty wyjściowej nałożonej na nią grzywny.

74 Skarżąca z powyższego wywodzi, że Komisja, nie uwzględniając w sposób wystarczający różnicy w zakresie możliwości ekonomicznych i rozmiarów przedsiębiorstw, potraktowała ją — małe przedsiębiorstwo — w sposób niekorzystny. W celu poparcia swego wniosku skarżąca odwołuje się także do niektórych decyzji Komisji, w których stosunek pomiędzy ostateczną kwotą grzywny a obrotami ukaranych przedsiębiorstw był niższy niż w jej przypadku.

75 Wreszcie skarżąca podnosi, że Komisja nie spełniła spoczywającego na niej obowiązku uzasadnienia, ponieważ nie uzasadniła dyskryminującego traktowania, jakie zastosowała wobec skarżącej.

76 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu podniesionego przez skarżącą.

Ocena Sądu

77 W pierwszej kolejności w odniesieniu do twierdzenia dotyczącego braku uzasadnienia, należy je oddalić z następujących przyczyn.

78 Przede wszystkim ponieważ Wieland zarzuca Komisji, że nie wskazała przyczyny, dla której zastosowała wobec Outokumpu stopę podwyżki wynoszącą 50%, należy

przypomnieć, że Trybunał orzekł, że obowiązek uzasadnienia jest spełniony, gdy Komisja wskaże w swej decyzji te elementy oceny, które umożliwiły jej zmierzenie wagi i czasu trwania naruszenia (ww. w pkt 59 wyrok w sprawie Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 463). Komisja nie jest natomiast zobowiązana do zamieszczania obliczeń lub bardziej szczegółowego wyjaśnienia sposobu obliczenia grzywny (wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-279/98 P Cascades przeciwko Komisji, Rec. s. I-9693, pkt 50).

79 Należy także podnieść, że decyzja taka jak zaskarżona decyzja chociaż została sporządzona w formie pojedynczej decyzji, to należy ją analizować jako pakiet indywidualnych decyzji stwierdzających w odniesieniu do każdego z przedsiębiorstw będących adresatami tej decyzji, jakie naruszenie lub naruszenia popełniło, i nakładających grzywnę (wyrok Sądu z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie T-304/02 Hoek Loos przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1887, pkt 59 i 60).

80 A zatem skarżąca nie może wyrażać krytycznych uwag co do uzasadnienia zaskarżonej decyzji w odniesieniu do stopy podwyżki zastosowanej wobec Outokumpu w celu zapewnienia odstraszającego skutku grzywny.

81 W każdym razie Komisja w motywach 332–334 zaskarżonej decyzji wskazała czynniki, które uwzględniła do celów podwyższenia kwoty grzywny nałożonej na Outokumpu w celu zapewnienia jej odstraszającego skutku. Jak wynika ze wspomnianego wyżej orzecznictwa (zob. pkt 78 powyżej), Komisji nie można zarzucać, że w tym względzie nie uzasadniła swej decyzji w sposób bardziej szczegółowy.

82 O ile argument skarżącej można rozumieć jako zarzut wobec Komisji, że nie uzasadniła przyczyn, dla których kwota wyjściowa nałożonej na nią grzywny nie została obniżona z tytułu zapewnienia odstraszającego skutku grzywny, należy stwierdzić, że art. 253 WE, w świetle orzecznictwa, które przypomniano w pkt 78 powyżej, nie można interpretować w ten sposób, że nakłada on na Komisję obowiązek wyjaśniania w swych decyzjach przyczyn, dla których nie uwzględniła w odniesieniu do obliczenia kwoty grzywny prawdopodobnych podejść, innych niż te, które zostały uwzględnione

w zaskarżonej decyzji (zob. podobnie i analogicznie wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-319/94 Fiskeby Bard przeciwko Komisji, Rec. s. II-1331, pkt 127).

83 Z powyższych rozważań wynika, że należy oddalić twierdzenie dotyczące braku uzasadnienia.

84 W drugiej kolejności w odniesieniu do istoty sprawy należy stwierdzić, że skarżąca podważa uczynione przez Komisję rozróżnienie pomiędzy kwotami wyjściowymi grzywien nałożonych na dane przedsiębiorstwa zgodnie z metodą określoną w wytycznych. Skarżąca utrzymuje, że w ramach ustalenia kwoty grzywny rozmiar przedsiębiorstwa nabiera szczególnego znaczenia i że w niniejszym przypadku kwota wyjściowa grzywny nałożonej na każde z trzech przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie, powinna była być dostosowana do indywidualnej sytuacji danego przedsiębiorstwa, by była proporcjonalna do różnicy w zakresie rozmiarów przedsiębiorstw.

85 W tym względzie należy najpierw podnieść, że decyzje Komisji, na jakie powołuje się skarżąca, są bez znaczenia, ponieważ wcześniejsza praktyka decyzyjna Komisji nie stanowi sama w sobie ram prawnych dla grzywien w dziedzinie konkurencji (zob. ww. w pkt 30 wyrok w sprawie Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 169–171; wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawie T-203/01 Michelin przeciwko Komisji, Rec. s. II-4071, pkt 292 i przytoczone tam orzecznictwo).

86 Okoliczność, że metoda obliczania przedstawiona w wytycznych nie jest oparta na wielkości całkowitych obrotów danych przedsiębiorstw i w związku z tym umożliwia, aby pomiędzy przedsiębiorstwami pojawiły się różnice w odniesieniu do stosunku pomiędzy ich obrotami a kwotą grzywien, która została na nie nałożona, nie ma znaczenia dla oceny, czy Komisja naruszyła zasady proporcjonalności i równego traktowania, a także zasadę indywidualizacji kar. Komisja przy ustalaniu kwoty grzywien w zależności od wagi i czasu trwania spornego naruszenia, nie ma bowiem obowiązku zapewnienia, gdy grzywny są nałożone na kilka przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, aby ostateczne kwoty grzywien dla tych

przedsiębiorstw wynikające z obliczeń jakkolwiek odzwierciedlały zróżnicowanie pomiędzy nimi ze względu na ich całkowity lub właściwy obrót (wyrok Trybunału z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie C-407/04 P Dalmine przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-829, pkt 141–147; wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-62/02 Union Pigments przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5057, pkt 159).

87 Z powyższego wynika, że Komisja nie może być zobowiązana na żadnym etapie stosowania wytycznych do zapewnienia, by pośrednie kwoty grzywien odzwierciedlały wszelkie różnice w zakresie wielkości całkowitych obrotów danych przedsiębiorstw.

88 W niniejszym przypadku z motywów 321–323, 326–328 i 332–334 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja dokonała dwustopniowego rozróżnienia pomiędzy przedsiębiorstwami, które popełniły naruszenie. Najpierw, zgodnie z pkt 1 A akapit szósty wytycznych, dokonała rozróżnienia na podstawie części odpowiedzialności, jaka spoczywała na każdym z uczestników rozpatrywanego naruszenia. Następnie na podstawie pkt 1 A akapit czwarty wytycznych dokonała ważenia, w celu zagwarantowania odpowiednio odstraszającego skutku nałożonych grzywien.

89 W odniesieniu do części odpowiedzialności, jaka spoczywa na każdym z uczestników rozpatrywanego naruszenia, Komisja uwzględniła udział w rynku w EOG każdego z przedsiębiorstw prowadzących działalność na rynku rur przemysłowych w 2000 r., który był ostatnim pełnym rokiem naruszenia. Wywiodła z tego, że KME, posiadając udział w rynku wynoszący [*poufne*]%, sytuowała się daleko za najważniejszym podmiotem na rynku i należała w związku z tym do pierwszej kategorii przedsiębiorstw, podczas gdy Outokumpu (udział w rynku wynoszący [*poufne*]%) i skarżąca (udział w rynku wynoszący 13,4%) należały do drugiej kategorii, obejmującej podmioty, które mogą być uznane za przedsiębiorstwa o średnim rozmiarze na właściwym rynku, tak że musiało zostać zastosowane zróżnicowane traktowanie. W związku z powyższym kwota wyjściowa grzywien nałożonych na Outokumpu i skarżącą została ustalona na poziomie 33% kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na KME, czyli 11,55 miliona EUR w przypadku Outokumpu i skarżącej oraz 35 milionów EUR w przypadku KME.

90 Z orzecznictwa wynika, że nie można zarzucać Komisji, że przyjęła to podejście w odniesieniu do pierwszego etapu ważenia. W rezultacie przy ustalaniu kwoty grzywny na podstawie wagi naruszenia, nawet jeśli wskutek podziału na grupy do niektórych przedsiębiorstw stosuje się identyczną kwotę wyjściową pomimo ich różnej wielkości, zróżnicowane traktowanie jest obiektywnie uzasadnione tym, że przy określaniu wagi naruszenia ważniejszy jest charakter naruszenia aniżeli rozmiar przedsiębiorstw (zob. ww. w pkt 49 wyrok w sprawie Degussa przeciwko Komisji, pkt 330 i przytoczone tam orzecznictwo).

91 W ramach drugiego etapu ważenia Komisja w świetle wielkości całkowitych obrotów Outokumpu stwierdziła, że kwota wyjściowa grzywny nałożonej na Outokumpu powinna być podwyższona o 50%, w celu zapewnienia jej odpowiednio odstraszającego skutku i uwzględnienia okoliczności, że duże przedsiębiorstwa dysponują wiedzą i infrastrukturą prawno-gospodarczą, która umożliwia im lepszą ocenę bezprawnego charakteru ich zachowania.

92 Skarżąca nie może zarzucać Komisji, że dokonała takiego ważenia. Podwyższenie kwoty grzywny nałożonej na Outokumpu „w celu uwzględnienia jej rozmiaru i całości zasobów" (motyw 334 zaskarżonej decyzji) nie oznacza, że Komisja powinna była obniżyć kwotę wyjściową grzywny nałożonej na skarżącą ze względu na wielkość całkowitych obrotów skarżącej. Należy w tym względzie przypomnieć (zob. pkt 86, 87 powyżej), że w ramach zmiany kwoty wyjściowej grzywien ze względu na zapewnienie ich odstraszającego skutku Komisja nie jest zobowiązania do zagwarantowania, by kwoty zastosowane wobec poszczególnych przedsiębiorstw odzwierciedlały wszelkie różnice pomiędzy nimi w zakresie wielkości ich całkowitych obrotów.

93 Przeciwnie, zgodnie z rozumowaniem przedstawionym w pkt 31 i 30 powyżej Komisja w ramach przysługującego jej uznania ma prawo dostosować kwotę grzywien zgodnie z metodą ryczałtową, w stopniu rozsądnym w świetle okoliczności danego przypadku.

94 W tym kontekście należy podkreślić, że w ramach uwzględnienia odstraszającego skutku kwota grzywny jest tak dostosowana, aby uwzględnić zamierzony wpływ na przedsiębiorstwo, na które jest nałożona, po to, by grzywna nie była zbyt niska lub zbyt wysoka, biorąc zwłaszcza pod uwagę możliwości finansowe danego przedsiębiorstwa, zgodnie z wymogami wynikającymi, po pierwsze, z konieczności zapewnienia skuteczności grzywny, a po drugie, z poszanowania zasady proporcjonalności (ww. w pkt 49 wyrok w sprawie Degussa przeciwko Komisji, pkt 283).

95 Ponadto wybierając stopę podwyżki w odniesieniu do przedsiębiorstw o większym rozmiarze, Komisja jest ograniczona wymogiem, że kwota grzywny nie może w żadnym razie przekroczyć kwoty proporcjonalnej do wagi naruszenia. W związku z tym nawet w sytuacjach, gdy wielkość obrotów największego przedsiębiorstwa jest wyraźnie wyższa od wielkości obrotów pozostałych przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie, może się zdarzyć ze względu na wagę rozpatrywanego naruszenia, że Komisja może tylko nieznacznie podwyższyć kwotę grzywny nałożonej na największe przedsiębiorstwo.

96 W świetle całości powyższych rozważań i uwzględniwszy wagę rozpatrywanego naruszenia, udział w rynku, jaki skarżąca posiada w EOG, a także wielkość jej całkowitych obrotów w 2002 r., czyli 1,2 miliarda EUR, zdaniem Sądu kwota wyjściowa grzywny nałożonej na skarżącą jest uzasadniona.

97 Z powyższego wynika, że zarzut drugi należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu trzeciego dotyczącego błędnego podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny ze względu na czas trwania naruszenia

Argumenty stron

98 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że zakres uznania, jaki przysługuje Komisji na mocy pkt 1 B wytycznych, umożliwia jej podjęcie decyzji dotyczącej zarówno stosowności podwyżki ze względu na czas trwania naruszenia, jak i jej stopy, w ramach wynoszącej 10% górnej granicy. Skarżąca zauważa, że Komisja zgodnie ze sformułowaniem zawartym w motywie 338 zaskarżonej decyzji zrezygnowała w odniesieniu do pięciu pierwszych lat trwania kartelu ze skorzystania ze swego uprawnienia, które zostało jej powierzone na mocy pkt 1 B akapit pierwszy wytycznych. W konsekwencji Komisja mogła podwyższyć kwotę grzywny nałożonej na skarżącą jedynie w odniesieniu do siedmiu ostatnich lat naruszenia.

99 Zdaniem skarżącej Komisja nie może powoływać się na okoliczność, że motyw 338 został nieprawidłowo sformułowany. Skarżąca twierdzi, że konsekwencje błędnej redakcji tekstu powinien ponosić autor i że w przypadku, gdyby decyzja zawierała wewnętrznie sprzeczne oświadczenia, przeważa najkorzystniejsza sankcja zastosowana wobec danej osoby.

100 Poza tym niejednoznaczne uzasadnienie stanowi zdaniem skarżącej uzasadnienie dotknięte błędem, a w związku z tym naruszenie art. 230 WE.

101 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła zasadę, zgodnie z którą każda grzywna powinna być wynikiem obliczeń dostosowanych do indywidualnej sytuacji danego przedsiębiorstwa. Nie wypełniła ona też swego obowiązku uzasadnienia, nie wyjaśniając, dlaczego nie skorzystała z przysługującego jej zakresu uznania. Zdaniem skarżącej Komisja w rezultacie uwzględniła tę samą okoliczność obciążającą, czyli że rozpatrywane naruszenie trwało ponad pięć lat, zarówno w celu uzasadnienia zastosowania podwyżki, jak i ustalenia maksymalnej stopy podwyżki wynoszącej 10%.

102 Skarżąca utrzymuje, że Komisja, podejmując decyzję o zastosowaniu maksymalnej stopy podwyżki wynoszącej 10% za każdy rok naruszenia, nie przedstawia przyczyn, dla których taka podwyżka miałaby być odpowiednia. Skarżąca utrzymuje, że Komisja w celu zastosowania wspomnianej stopy powinna była powołać się na okoliczności właściwe dla kartelu rozpatrywanego w niniejszym przypadku. Zarzuca także Komisji, że nie uzasadniła w sposób wystarczający podwyżki kwoty grzywny z punktu widzenia natężenia i ciągłości działalności rozpatrywanego kartelu.

103 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu.

Ocena Sądu

104 W pierwszej kolejności w odniesieniu do twierdzenia dotyczącego rzekomo niejednoznacznego charakteru uzasadnienia, a także tego, że Komisja zrezygnowała w zaskarżonej decyzji z podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na skarżącą w odniesieniu do pierwszych pięciu lat działalności kartelu należy zbadać motywy 338, 340 i 342 zaskarżonej decyzji, które posiadają następujące brzmienie:

„(338) Na wstępie należy zauważyć, że wcześniejsza praktyka decyzyjna Komisji nie stanowi sama w sobie ram prawnych dla grzywien w dziedzinie konkurencji, gdyż ramy te określone są wyłącznie w rozporządzeniu nr 17 […]. Należy zatem oddalić argument, na który KME powołała się w motywie 337 i dotyczący wcześniejszej decyzji Komisji. Obecnie prowadzona przez Komisję polityka w sprawach dotyczących karteli polega na podwyższaniu grzywien o 10% za każdy rok powyżej pięciu lat trwania naruszenia. Doprowadziło to do zastosowania w kilku ostatnich sprawach podwyżek w związku z czasem trwania naruszenia przekraczających 100% […]. Komisja uznaje, że w niniejszej sprawie, w której czas trwania kartelu wyniósł dwanaście lat i dziesięć miesięcy, stosowne jest podwyższenie grzywien o 10% za każdy rok naruszenia.

[…]

(340) Z wyżej wymienionych względów Komisja stwierdza, że [Wieland], Outokumpu [i grupa KME] naruszyły art. 81 ust. 1 [WE] i art. 53 ust. 1 porozumienia EOG co najmniej od dnia 3 maja 1988 r. do dnia 22 marca 2001 r. Popełniły one długotrwałe naruszenie, trwające ponad dwanaście lat i dziesięć miesięcy.

[…]

(342) Kwota wyjściowa grzywien ustalonych na podstawie wagi naruszenia zostanie w konsekwencji podwyższona w przypadku Outokumpu i [Wieland] o 125% […]".

105 Należy zatem stwierdzić, że lektura tych motywów w związku z pkt 1 B wytycznych nie pozostawia żadnych wątpliwości co do zamiaru Komisji podwyższenia kwoty wyjściowej grzywny nałożonej na skarżącą o 10% za każdy rok naruszenia. W związku z powyższym należy oddalić zarzuty podniesione w tym zakresie przez skarżącą.

106 W drugiej kolejności w odniesieniu do istoty sprawy należy przypomnieć, że podwyższenie grzywny ze względu na czas trwania naruszenia nie jest ograniczone do sytuacji, w której istnieje bezpośredni związek pomiędzy tym okresem a zwiększeniem szkody w realizacji wspólnotowych celów określonych przez reguły konkurencji (zob. podobnie ww. w pkt 85 wyrok w sprawie Michalin przeciwko Komisji, pkt 278 i przytoczone tam orzecznictwo).

107 Poza tym z wytycznych wynika, że Komisja nie ustaliła żadnego pokrywania się ani żadnej wzajemnej zależności pomiędzy oceną wagi naruszenia a oceną czasu trwania naruszenia.

108 Przeciwnie, po pierwsze, ze struktury wytycznych wynika, że przewidują one ocenę wagi naruszenia jako takiego, na podstawie której może zostać ustalona „ogólna kwota wyjściowa". Po drugie, waga naruszenia jest badana z uwzględnieniem charakterystyki danego przedsiębiorstwa, w szczególności jego rozmiaru oraz jego pozycji na właściwym rynku, co może doprowadzić do ważenia kwoty wyjściowej, do podziału przedsiębiorstw na kategorie i do ustalenia „szczególnej kwoty wyjściowej". Po trzecie, czas trwania naruszenia jest uwzględniany w celu ustalenia kwoty podstawowej, a po czwarte, wytyczne przewidują uwzględnienie okoliczności obciążających i łagodzących umożliwiających dostosowanie kwoty grzywny, między innymi na podstawie aktywnej bądź pasywnej roli danych przedsiębiorstw we wprowadzaniu naruszenia w życie.

109 Z powyższego wynika, że zwykły fakt, że Komisja zastrzegła sobie możliwość podwyższenia kwoty grzywny za każdy rok naruszenia, które w odniesieniu do długotrwałych naruszeń może wynieść do 10% kwoty ustalonej na podstawie wagi naruszenia, w żaden sposób nie zobowiązuje jej do ustalenia tej stopy w zależności od natężenia działalności kartelu lub jego skutków, a nawet wagi naruszenia. Zadaniem Komisji jest bowiem dokonanie w ramach przysługującego jej zakresu uznania (zob. pkt 31 powyżej) wyboru stopy podwyżki, którą zamierza zastosować ze względu na czas trwania naruszenia.

110 W odniesieniu do twierdzenia, zgodnie z którym Komisja uwzględniła tę samą okoliczność obciążającą, czyli że rozpatrywane naruszenie trwało ponad pięć lat, zarówno w celu uzasadnienia zastosowania podwyżki, jak i ustalenia maksymalnej stopy podwyżki wynoszącej 10%, Sąd nie dostrzega żadnej niezgodności z prawem w fakcie, że czas trwania naruszenia ma wpływ nie tylko na podwyższenie kwoty podstawowej jako takiej, ale także w stosownym przypadku na ostateczną stopę podwyżki. Jak wyjaśniono w punkcie poprzednim, Komisja nie jest zobowiązana do uwzględnienia wagi naruszenia, podejmując decyzję o stopie podwyżki ze względu na czas trwania naruszenia.

111 W niniejszym przypadku Komisja stwierdziła, w szczególności w motywach 335 i 340 zaskarżonej decyzji, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu w okresie dwunastu lat i dziesięciu miesięcy, czyli w naruszeniu długotrwałym w rozumieniu wytycznych, i w związku z tym podwyższyła grzywnę o 125%. Czyniąc to, Komisja nie odeszła od reguł przez nią ustanowionych w wytycznych. Sąd skądinąd uważa, że to podwyższenie o 125% nie jest w niniejszym przypadku w sposób oczywisty nieproporcjonalne.

112 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut dotyczący podwyższenia kwoty grzywny z tytułu czasu trwania naruszenia należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu czwartego dotyczącego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r. w sposób dyskryminujący

Argumenty stron

113 Co do zasady skarżąca uważa, że została potraktowania w sposób dyskryminujący w stosunku do KME, wobec której zastosowano obniżkę o 30% kwoty nałożonej na nią grzywny, podczas gdy wobec skarżącej zastosowano obniżkę jedynie o 20%, mimo że współpraca z jej strony była co najmniej równie istotna jak współpraca KME.

114 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja niesłusznie przyznała KME obniżkę kwoty grzywny wyższą od tej, jaką przyznała jej samej, ze względu na okoliczność, że „KME ujawniła istnienie antykonkurencyjnych porozumień od lat 80. […], podczas gdy Wieland wskazała datę 1993 r. […]" (motyw 423 zaskarżonej decyzji).

115 Przyznając, że wartość jej wkładu na rzecz dochodzenia dotyczącego okresu sprzed 1993 r. była ograniczona, skarżąca przypomina, że nie zaprzeczyła istnieniu kartelu w tym okresie, ale że ze względu na rezygnację kilku innych uczestników kartelu nie była w stanie go potwierdzić. Zdaniem skarżącej Komisja wyolbrzymiła znaczenie wkładu KME w stosunku do jej wkładu. Bowiem tylko w jednym oświadczeniu KME potwierdzono istnienie kartelu przed 1993 r. Ponadto wspomniane oświadczenie zostało przedstawione na wyraźne żądanie Komisji. Pozostałe oświadczenia KME posiadają ten sam charakter co oświadczenia skarżącej, ponieważ potwierdzają, że spotkania odbyły się, nie określając ich jako antykonkurencyjne.

116 Odwołując się do motywów 397, 417 i 418 zaskarżonej decyzji skarżąca utrzymuje, że Komisja stwierdziła, że KME jedynie nieznacznie naświetliła okoliczności faktyczne z okresu sprzed 1993 r. Skarżąca z powyższego wywodzi, że przyznanie większej obniżki kwoty grzywny KME niż jej jest w sposób oczywisty błędne i dotknięte brakiem uzasadnienia, ponieważ współpraca z jej strony miała wartość porównywalną z wartością współpracy ze strony KME.

117 Zresztą skarżąca uważa, że została w tym zakresie ukarana przez Komisję ze względu na to, że w przeciwieństwie do KME odmówiła zgody na przeprowadzenie zeznania generalnego. Mimo że skarżąca w wyniku wewnętrznego, pogłębionego dochodzenia przedstawiła okoliczności faktyczne w sposób różnorodny i szczegółowy, wspomniane dochodzenie nie umożliwiło jej zweryfikowania i potwierdzenia istnienia praktyk antykonkurencyjnych w okresie od 1988 r. do 1993 r. Traktowanie zastosowane wobec skarżącej polegało w znacznej mierze na zmuszaniu przedsiębiorstwa do oskarżania samego siebie, co jest sprzeczne z prawem wspólnotowym, ponieważ stanowi naruszenie prawa do obrony.

118 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja, uwzględniając fakt, że KME ujawniła osiem spotkań „grupy roboczej", o których inni uczestnicy kartelu nie wspomnieli, niesłusznie przyznała KME podwyżkę większą od tej, jaką Komisja przyznała jej. Skarżąca w piśmie z dnia 30 września 2002 r. skierowanym do Komisji odwołała się bowiem do szeregu spotkań, które odbyły się pomiędzy 1999 r. a 2000 r., i dostarczyła bardziej szczegółowego opisu tych spotkań niż opis przedstawiony przez KME.

119 W trzeciej kolejności skarżąca utrzymuje, że dobrowolnie dostarczyła Komisji w piśmie z dnia 30 września 2002 r. informacje wyraźnie bardziej precyzyjne i szczegółowe od informacji dostarczonych przez KME, odnoszących się do okresu od 1997 r. do 1999 r. (zwanego dalej „okresem uspokojenia"). Według skarżącej Komisja w celu wykazania istnienia zachowań antykonkurencyjnych w okresie uspokojenia opiera się, jak to zostało wskazane we fragmencie motywu 202 zaskarżonej decyzji, na informacjach sumarycznych, pochodzących od KME, mimo że skarżąca opisała w sposób bardziej szczegółowy niż KME przebieg dwunastu spotkań, które odbyły się w ciągu 1997 r. i 1998 r. Ponadto w jedenastu przypisach włączonych do motywów 157–167 i 202–212 zaskarżonej decyzji Komisja powołuje się na oświadczenie skarżącej dotyczące okoliczności faktycznych.

120 W czwartej kolejności skarżąca podnosi, że współpraca, jaką rozpoczęła z Komisją dwa tygodnie przed KME, powinna była dać jej prawo do wyższej, lub co najmniej jednakowej, stopy obniżki jak ta, która została przyznana KME. W tym względzie skarżąca odwołuje się do obwieszczenia Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz.U. 2002, C 45, s. 3, zwanego dalej „obwieszczeniem w sprawie współpracy z 2002 r."), które przewiduje przyznanie większej obniżki przedsiębiorstwu, które wcześniej podejmuje współpracę. Skarżąca przyznaje, że wspomniane obwieszczenie nie znajduje zastosowania w niniejszym przypadku, ale Sąd może je uwzględnić jako wyraz ogólnej zasady prawa.

121 Komisja podważa wszystkie zarzuty podniesione przez skarżącą.

Ocena Sądu

122 W pierwszej kolejności w odniesieniu do twierdzenia dotyczącego braku uzasadnienia należy stwierdzić, że jest ono w sposób oczywisty bezzasadne. Elementy oceny, które Komisja uwzględniła w celu przyznania KME i skarżącej obniżek grzywien na mocy

komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., zostały wyraźnie wskazane w motywach 404–423 zaskarżonej decyzji, co wystarczy, by spełnione były wymogi zawarte w art. 253 WE (zob. pkt 58, 59 powyżej).

123 W drugiej kolejności w odniesieniu do istoty sprawy należy na wstępie stwierdzić, że w przypadku gdy przedsiębiorstwo naruszyło reguły konkurencji, może ubiegać się o uzyskanie znacznej obniżki kwoty grzywny, jaka może na nie być nałożona, a nawet o zwolnienie z całości grzywny, współpracując z Komisją. W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obniżenie grzywny z tytułu współpracy z toku postępowania administracyjnego jest uzasadnione tym, iż taka współpraca ułatwia stwierdzenie naruszeń przez Komisję (zob. podobnie wyroki Sądu z dnia 14 maja 1998 r.: w sprawie T-311/94 BPB de Eendracht przeciwko Komisji, Rec. s. II-1129, pkt 325; w sprawie T-338/94 Finnboard przeciwko Komisji, Rec. s. II-1617, pkt 363).

124 Należy także przypomnieć, że w ramach oceny współpracy ze strony członków kartelu tylko oczywisty błąd w ocenie Komisji może prowadzić do podważenia jej decyzji, ponieważ Komisji przysługuje szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny jakości i użyteczności współpracy danego przedsiębiorstwa, w szczególności w porównaniu ze współpracą innych przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 2007 r. w sprawie C-328/05 P SGL Carbon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-3921, pkt 88). Jednakże przeprowadzając tę ocenę, Komisja nie może naruszyć zasady równego traktowania.

125 Biorąc pod uwagę, że wszystkie twierdzenia skarżącej dotyczyły rzekomej dyskryminacji, jaką odczuła w stosunku do KME, należy zbadać, czy Komisja mogła, nie naruszając zasady równego traktowania i nie przekraczając zakresu uznania, przyznać obniżkę kwoty grzywien z tytułu odnośnej współpracy o 20% w przypadku skarżącej i o 30% w przypadku KME.

126 W odniesieniu do chronologii przekazania informacji Komisji należy stwierdzić, że zarówno skarżąca, jak i KME podjęły współpracę z Komisją po doręczeniu im wniosku o udzielenie informacji wystosowanego przez Komisję, ale przed wysłaniem pisma

w sprawie przedstawienia zarzutów. Ponadto zarówno KME, jak i skarżąca podlegają części D komunikatu w sprawie współpracy z 1996 r., w którym nie znajduje się żadne odniesienie do kryterium porządku chronologicznego podejmowania współpracy przez poszczególne przedsiębiorstwa.

127 Ponadto z orzecznictwa wynika, że w ramach oceny odnośnych stopni współpracy dwóch przedsiębiorstw, porządek chronologiczny nie może być uwzględniony w sytuacjach, gdy informacje zostały przekazane przez strony w dosyć krótkim odstępie czasu, na tym samym etapie postępowania administracyjnego (zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawie T-48/98 Acerinox przeciwko Komisji, Rec. s. II-3859, pkt 139; z dnia 25 października 2005 r. w sprawie T-38/02 Groupe Danone przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 467).

128 A zatem mimo że skarżąca rozpoczęła współpracę z Komisją dwa tygodnie wcześniej niż KME, różnica ta jako taka nie oznacza, że Komisja była zobowiązana do przyznania jej stopy obniżki kwoty nałożonej na nią grzywny większej lub co najmniej równej stopie podwyżki przyznanej KME.

129 W zakresie, w jakim skarżąca powołuje się na zastosowanie przez analogię pkt 23 obwieszczenia w sprawie współpracy z 2002 r., który przewiduje, że Komisja może przyznać większą obniżkę kwoty grzywny przedsiębiorstwu, które jako pierwsze dostarczyło dowody domniemanego naruszenia znacząco zwiększające wartość dowodów, które Komisja już posiadała, należy podnieść, że zastosowanie danego przepisu przez analogię jest możliwe tylko do celów wypełnienia luki normatywnej. Tymczasem należy stwierdzić, że współpraca skarżącej, a także współpraca KME i Outokumpu podlegały komunikatowi w sprawie współpracy z 1996 r.

130 W zakresie, w jakim argument skarżącej może być rozumiany w ten sposób, że wskazuje on w rzeczywistości na kolizję przepisów w czasie, wystarczy stwierdzić, że taka kolizja nie istnieje. Tylko bowiem w przypadku braku przepisów przejściowych nowa zasada ma natychmiastowe zastosowanie do przyszłych skutków sytuacji powstałej w czasie

obowiązywania poprzedniej zasady (zob. wyrok Trybunału z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie C-512/99 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. s. I-845, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo). W niniejszym przypadku pkt 28 obwieszczenia w sprawie współpracy z 2002 r. wyraźnie przewiduje, że wspomniane obwieszczenie ma zastosowanie od dnia 14 lutego 2002 r. we wszystkich przypadkach, w których żadne przedsiębiorstwo nie powołało się na komunikat w sprawie współpracy z 1996 r. Tymczasem w niniejszym przypadku jest oczywiste, że przedsiębiorstwa, które popełniły naruszenie, powołały się na komunikat w sprawie współpracy z 1996 r.

131 Oddaliwszy argumenty skarżącej dotyczące chronologii przekazania informacji Komisji, należy zbadać, czy pod względem jakości wkład KME w porównaniu z wkładem skarżącej może uzasadniać wynoszącą 10 punktów procentowych różnicę pomiędzy stopami obniżki zastosowanymi wobec kwot grzywien nałożonych na wspomniane przedsiębiorstwa.

132 Przede wszystkim argument skarżącej, zgodnie z którym przyznanie obniżki stopy grzywny ze względu na przyznanie się przez przedsiębiorstwo do udziału w naruszeniu stanowi naruszenie prawa do obrony innych przedsiębiorstw, które popełniły naruszenie, jest bezskuteczny.

133 Z orzecznictwa wynika bowiem, że Komisja ma prawo obniżyć kwotę grzywien, jakie nakłada na przedsiębiorstwa, które nie ograniczają się do przekazania jej użytecznych informacji, ale wyraźnie przyznają się do udziału w naruszeniu. O ile Komisja nie może zmusić przedsiębiorstwa do przyznania się do udziału w naruszeniu, to przy ustalaniu kwoty grzywny może wziąć pod uwagę pomoc w wykazaniu naruszenia udzieloną przez to przedsiębiorstwo z własnej woli (wyroki Trybunału z dnia 14 lipca 2005 r.: w sprawie C-57/02 P Acerinox przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-6689, pkt 87; w sprawach połączonych C-65/02 P i C-73/02 P ThyssenKrupp przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-6773, pkt 50).

134 Przyznanie się do zarzuconego naruszenia stanowi zachowanie przedsiębiorstwa o charakterze czysto fakultatywnym. Nie jest ono w żaden sposób zobowiązane do

potwierdzenia istnienia kartelu (ww. w pkt 133 wyroki z dnia 14 lipca 2005 r.: w sprawie Acerinox przeciwko Komisji, pkt 89; w sprawie ThyssenKrupp przeciwko Komisji, pkt 52).

135 W niniejszym przypadku należy stwierdzić, że z lektury motywów 405 i 406 w związku z motywami 416–422 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja przyznała obniżki kwot grzywien nałożonych na skarżącą i KME łącznie na podstawie dwóch elementów, czyli — po pierwsze — faktu, że nie podważyły one wystąpienia okoliczności faktycznych stanowiących stwierdzone naruszenie oraz — po drugie — faktu, że współpraca w ustalaniu okoliczności faktycznych wykroczyła poza obowiązki wynikające z art. 11 rozporządzenia nr 17.

136 W odniesieniu do tego ostatniego elementu z motywów 168, 169, 171, 405, 417, 419 i 423 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja stwierdziła, że wkład KME i wkład skarżącej posiadały porównywalną jakość, z wyjątkiem, po pierwsze, uznania istnienia działań kartelowych przed 1993 r., i po drugie, ujawnienia dodatkowych spotkań, których celem było rzekomo zwiększenie natężenia działalności kartelu.

137 W świetle okoliczności, że zostało ustalone, iż kartel rozpoczął działalność w 1988 r., jest bezsporne, że odpowiedź skarżącej udzielona w piśmie z dnia 30 września 2002 r. nie ułatwiła określenia przez Komisję czasu trwania naruszenia. We wspomnianym piśmie skarżąca przedstawiła bowiem listę oficjalnych posiedzeń Cuproclimy, które odbyły się od 1985 r., nie wskazując poruszonych podczas tych posiedzeń tematów. W tym samym piśmie skarżąca stwierdziła, że potajemne kontakty rozpoczęły się około 1993 r.

138 Natomiast w piśmie z dnia 15 października 2002 r. KME przyznała, że uczestnicy porozumiewali się co do podziału klientów w pierwszych latach działalności Cuproclimy po jej utworzeniu w 1985 r. i opisuje sposób, w jaki postępowali.

139 W odniesieniu do okresu uspokojenia (od 1997 r. do 1999 r.) należy stwierdzić, że w piśmie KME z dnia 15 października 2002 r. dostarczono informacji dotyczących zmian w zakresie funkcjonowania kartelu w ramach Cuproclimy, a także okoliczności, że KME, Wieland i mniejszym stopniu Outokumpu do 1999 r. były w stałym, najczęściej telefonicznym, kontakcie poza ramami Cuproclimy, rozważając kwestie dotyczące niektórych klientów lub cen.

140 W odniesieniu do okresu od 1999 r. do 2001 r. ze wspomnianego pisma wynika, że członkowie Cuproclimy zorganizowali około ośmiu spotkań „grupy roboczej", które odbyły się poza regularnymi posiedzeniami Cuproclimy, w celu zwiększenia natężenia działalności kartelu.

141 W odniesieniu do współpracy skarżącej odnoszącej się do wspomnianych okresów należy stwierdzić, że chociaż lista spotkań, którą dostarczyła, jest bardziej kompletna niż lista dostarczona przez KME, nie wskazała ona, czy podczas spotkań ujętych na tejże liście poruszane były tematy dotyczące kartelu. Z powyższego wynika, że dostarczając tę listę, skarżąca nie przyczyniła się do tego, by Komisja miała możliwość poznania kontekstu wspomnianych spotkań i ocenienia ich celu. W konsekwencji skarżąca nie może powoływać się na tę listę w celu poparcia swego twierdzenia, że jej współpraca miała do celów dochodzenia prowadzonego przez Komisję wartość wyższą lub równą wartości oświadczeń złożonych przez KME (zob. pkt 139, 140 powyżej).

142 W ramach współpracy skarżąca jednakże dostarczyła Komisji kilka istotnych informacji w odniesieniu do okresu uspokojenia i okresu od 1999 r. do 2000 r.

143 W szczególności, podobnie jak KME, dostarczyła dowody dotyczące antykonkurencyjnej korespondencji, jaką prowadziła z KME w 1997 r. (motyw 163 zaskarżonej decyzji).

144 Oświadczyła także, że pod koniec lat 90. członkowie Cuproclimy postanowili ponownie podjąć potajemne działania, czego przejawem było przyjęcie w 1999 r. tabeli, dostępnej drogą elektroniczną dla członków kartelu, zawierającej wrażliwie dane. Należy jednak stwierdzić, że poprzez przekazanie tych informacji, mimo że dotyczyły one naruszenia, nie ujawniono organizacji dodatkowych spotkań mających na celu dostosowanie i wzmocnienie potajemnych działań prowadzonych podczas regularnych posiedzeń Cuproclimy, o których Komisja została poinformowana przez KME poprzez ujawnienie ośmiu spotkań „grupy roboczej".

145 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że twierdzenia skarżącej, zgodnie z którymi przyczyniła się ona w sposób pełniejszy niż KME do naświetlenia okresu naruszenia pomiędzy 1997 r. a 2000 r., nie są poparte dokumentami załączonymi do akt sprawy.

146 W konsekwencji i w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 133 powyżej Sąd uznaje, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, określając poziom obniżki z tytułu współpracy grzywien nałożonych na skarżącą.

147 W świetle całości powyższych rozważań należy uznać, że ostatni zarzut także jest bezzasadny.

148 W konsekwencji zarzut należy oddalić.

W przedmiocie kosztów

149 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami, zgodnie z żądaniem Komisji.

Z powyższych względów

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Wieland-Werke AG zostaje obciążona kosztami postępowania.

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 6 maja 2009 r.

Podpisy